

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Razkrite karte.

Uradno glasilo nemške narodno-socialistične stranke „Völkischer Beobachter“ je dne 21. avgusta 1934, torej prvi dan po izvolitvi Hitlerja za Hindenburgovega naslednika, objavilo zemljevid, ki prikazuje „meje nemškega vpliva“ v Evropi. V zemljevidu so načrtane trojne meje: Prvo tvori oni del sedanje Nemčije, kjer imajo Nemci polno vojnobrambno svobodo. V tem delu Nemčije smejo Nemci tudi po mirovni pogodbi postavljati vojne utrdbe in vse, kar je v okvirju pogodbe potrebno k obrambi ozemlja. V teh mejah nista zapopadeni predvsem Posaarje in Šlezija tik poljske meje. Druga nemška meja, načrtana na zemljevidu uradnega nemškega glasila, vključuje vse ozemlje današnje Nemčije s Posaarjem vred. Najzanimivejša je tretja meja, ki prikazuje takozvani nemški „Siedlungsgebiet“, koder prebivajo Nemci v večjih skupinah. V to mejo pripadajo francoska Alzacija in Lotaringija, nemški del Švice, južna Tirolska, cela Avstrija, nemški Sudeti na Češkem, pretežni del zahodne Poljske in — velik del Slovenije s slovensko Štajersko, Gorenjsko preko Bleda in Radovljice, tako da ostane slovenska le še okolica Ljubljane z malim repom do krškega polja, Slovenska Koroška je seve vsa v tretjih nemških mejah. Končno prikazuje zemljevid še brezštevilne nemške jezikovne otoke na Ogrskem, Češkem, Rumunskem in v Jugoslaviji. Kočevje zavzema na tem zemljevidu domala vso Dolenjsko.

„Völkischer Beobachter“ je opremil zemljevid s sledečim besedilom: „Vse preveč imamo mi Nemci v nemški državi le državne meje pred očmi. Toda nemški vpliv sega daleč preko meja države; čeravno se zaenkrat še ne čuti. Če se hočemo enkrat navaditi na razsežnost nemškega sveta, se moramo navaditi tudi na nekatere potrebne razdelitve, ki so nam bile proti naši življenski volji usiljene. Najprvo pride ozemlje, kjer imamo polno vojnobrambno svobodo. Okrog njega se razteza ozemlje, kjer te svobode še nimamo. To so dežele ob tako trpko obrezanih političnih mejah države. Toda vse državno zemlje je še mnogo manjše, kot je sklenjeno nemško jezikovno ozemlje, ki je danes raztrgano na 15 različnih držav, kar je edinstven primer na svetu. To nas poziva, da mislimo mimo vsake politike na svoje brate tam daleč zunaj, da zanje skrbimo in jim pomagamo. Še dalje pa segajo nemški jezikovni otoki, otoki nemškega dela in iskrenega miroljubja, jamstvo za boljšo bodočo Evropo. Vse te meje med Nemčijo in Nemci ne smejo nikdar postati kulturne meje.“

Tako uradni nemški list! Da s tem ne prinaša praznih besedi in navadnega govoričenja, dokazuje to, da se na mejah nemškega vpliva dela že od prvega dne, odkar je narodni socializem zavladal v Nemčiji. V Berlinu obstoji društvo za nemštvo v inozemstvu in iz njegovega kroga nedvomno izhaja tudi ta značilni propagandni prispevek. Iz za nameravanega njegovega lanskega zborovanja v Celovcu bistrovici ne bodo prezrli njegovih niti do julijskih dogodkov v Avstriji in koroški deželi. Sedaj se poroča tudi že iz Švice, da je bila tam ustanovljena velenemška bojna zveza s ciljem priključitve nemške Švice Nemčiji. V Moravski Ostravi na Čehoslovaškem so prišli nedavno na sled širokorazpredeni narodno-socialistični organizaciji, ki je volunila za Nemčijo. Bilo je aretiranih več oseb. Gornja izvajanja nemškega lista torej niso nikake pobožne želje ali celo vzeta iz zraka, marveč kruta resnica, da nemški narodni socializem ne bo miroval preje, da ali doseže svojega cilja ene države enega naroda, ali da se uniči sam iz te svoje težnje.

K temu še nekaj! Pred letom je avstrijsko javnost vznemirila novica o narodno-socialistični pri-

pravljenosti, da se v slučaju priključitve Avstrije potegne na Koroškem politična meja, ki bi nekako odgovarjala sedanji narodnostni meji med Slovenci in Nemci v deželi. O zlobnih podtikavanjih nekkih krogov, da se je s to pripravljenostjo kakorkoli resno bavilo tudi vodstvo manjšine, nočemo govoriti, ker je pod našo častjo. Povdarimo še enkrat, da se je vsakomur, ki gleda s treznim očesom, taka govornica pripravljena morala zdeti kvečjemu smešna in bajeslovna. Kako naj pričakujemo katerokoli ugodnost v narodnem pogledu od gibanja, ki je izrazito nemško-nacionalno, če se

moramo boriti za trohice narodnih pravic celo z ljudmi, ki živijo v krščanski nemški državi!

Zgoraj navedeni članek nemškega uradnega glasila „Völkischer Beobachter“ pa mora slehernemu človeku razbliniti zadnjo sled vere, da bi bil narodni socializem, ki načrtava jugovzhodne nemške narodne meje ob Ljubljani in za slovensko Štajersko, zmožen dovoliti drugim narodom v svojem območju tudi kakršnokoli kulturno svobodo. Ob tako odkritem pisanju nemškega lista iz rajha bo vsak, kdor čuti v sebi vsaj nekaj iskrene narodne zavesti, znal priti do pravega sklepa.

Po dveh revolucijah.

Med Nemčijo in našo državo vlada vsaj trenutno navidezen mir, manj je čuti o eksplozijah in atentatih, o hujskajočih govorih v monakovskem radiu, o raznih letakih in lepakih. Zdi se, kot bi se po neuspelem puču polastila hitlerjanskih krogov tu in tam neka utrujenost in govori se celo o njihovi pripravljenosti k „normalizaciji odnosajev“, t. j. k uštatitvi sovražnosti med obema državama. Vesti o naraščajočem rovarjenju hitlerjanstva v ostalem inozemstvu, tako na Češkem, v Švici i. dr., pa kažejo, da je račun na končno pomirjenje preuranjen. Ne smemo prezreti, da so ljudje, ki so se v začetnih borbah postavili na stran narodnega socializma, v zaporih ali koncentracijskih taboriščih in da je podvojena tudi čuječnost varnostnih organov. In ne smemo prezreti, da je Hitlerju ter njegovim avstrijsko vprašanje poleg Posaarja še vedno vprašanje ugleda in borbenosti nemškega narodnega socializma. Hitler bi ne smel biti Nemeč, da bi se udal v boj, čigar končni izid ne ostane brez posledic za nemški nacionalizem sploh. Zato ne presenečajo vesti, da je pripravljen prožiti v Avstriji roko celo tako sovražnemu socializmu, da z njegovo pomočjo stre nevarnega tekmeča za dušo avstrijskega ljudstva. Tudi v tem primeru se torej izpričuje stara resnica, da gre pri vseh življenskih, torej tudi pri narodno-političnih vprašanjih končno vendarle za svetovno-nazorne zadeve: za ali proti krščanstvu.

Neuspeh socialistične in hitlerjanske revolucije pa tudi v notranjosti države še zdaleka ni dovedel borbe za samostojno in katoliško Avstrijo do zaključka. Ne motimo se v trditvi, da se bo končna usoda odločila šele v mladinskih in stanovskih

organizacijah in da bo šele mladina izvojevala končno zmago ali oživiljenega krščanstva ali v fašizem zavitega svobodnjaštva.

V tej zvezi je zanimiva izjava nekega solnograškega voditelja nemške katoliške organizacije dopisniku ljubljanskega „Slovenca“: „Mi vemo, da so v naši državi poleg rjavih boljševiških elementov tudi v okvirju trenutne vladne skupine na delu še precej številni elementi, ki so sicer z nami vred za avstrijsko samostojnost, a si obnovo državnega in družabnega reda predstavljajo v obliki nekega avstrijskega fašizma. Toda mi se zavedamo, da bi bil ta za državo ravno tako usoden kot zmaga rjavega boljševizma. Mi smo globoko prepričani, da ni ljudsko-stanovske države razen krščanske. Ta država se ne da uveljaviti s silo ali z vladnimi dekreti, ampak mora rasti od spodaj navzgor iz ljudskega prepričanja. Naše bodoče delo in prizadevanje gre za tem, da bo avstrijsko ljudstvo prepričano, da ga reši iz poloma stare dobe le krščanski, stanovski red. V tem redu so svobodni in samostojni poedinec in posamezni udje družabnega telesa. Le to je prava krščanska demokracija in le ta edina zamore premagati načelo diktatorske države, ki ga enako zastopa rjavi kot rdeči boljševizem.“

K tej izjavi ne podajamo nobenega pojasnila, ker je predvsem iz vidika položaja na Koroškem jasna dovolj. V koliko se bo pri nas ravnotežje spremenilo v tej ali oni smeri, vedno spet bo med drugim tudi manjšinsko vprašanje koroških Slovencev nekaj jeziček na tehtnici, ki bo nakazoval, kam gre bodoči razvoj. Menda ga ni več Nemca, ki bi nam hotel za ugodno rešitev manjšinskega vprašanja stavljati še kakršnekoli nove pogoje, ker bi le-ti bili že proti naši narodni časti in narodnem ponosu. Na večinskem narodu je, da pokaže, v koliko ga resnično vodi nova avstrijska misel.

Razpust Landbunda.

Državni varnostni tajnik je minuli teden razpustil Landbund, ki si je po razpustu nadel ime „nacionalno udruženje podeželskega ljudstva“. Hkrati z njim je bil razpuščen tudi Junglandbund. Povod prepovedi so bili nedavno odkriti njegovi stiki z narodnimi socialisti v rajhu. Voditelji, ki so bili v kakršnikoli zvezi z julijsko vstajo nacijev, pridejo pred vojaško sodišče.

„Linzer Tagespost“ objavlja več podrobnosti, ki jih je imel sedaj razpuščen Landbund z nemškimi narodnimi socialisti in o denarju, ki so ga vodje sprejemali iz Nemčije. List pripoveduje o sestankih landbundovskega voditelja dr. Reichenauerja z Habichtom v Monakovem in o sestanku inž. Winklerja z Habichtom v Berlinu. Habicht je landbundovske voditelje rotill, naj na vsak način priženejo ves Landbund v tabor narodnih socialistov. Ko mu je tajnik Landbunda Niedauer izjavil,

da bo to zelo težko, se je baje Habicht izjavil: „Če ne gre drugače, pa kupite te svinje!“ In voditelji so se res dali kupiti s 380.000 šilingi, ki so si jih razdelili. Bivši minister Bachinger je sprejel še nadaljnih 100.000 šil. in od teh jih je 70.000 porabil za celovške „Freie Stimmen“. Dne 26. julija je Bachinger bival na Dunaju, taji pa, da se je udeležil puča. Priznava le, da je delal na učenitev Landbunda v narodno-socialistično stranko in da je imel stike z Monakovem.

Socialisti so se združili s komunisti proti Avstriji. Koncem avgusta se je vršilo v Bratislavi zborovanje voditeljev bivše socialistične in komunistične stranke v Avstriji. Sprejeli so več sklepov, obelodanili pa le onega, ki govori o združitvi socialistov in komunistov v boj proti sedanjemu avstrijskemu režimu. Pa tudi ostali sklepi so polagoma prišli v javnost in prikazujejo vso sovraštvo ubeglih voditeljev do sedanje Avstrije: Voditelji

pozivajo avstrijsko delavstvo, naj s podvojeno silo ustanavljajo po vseh podjetjih v Avstriji komunistične celice, komunisti naj prodirajo tudi v vojsko in naj se udeležujejo režimskih prireditev, da pridejo na prava mesta in spodjedo državno telo. Nasvetujejo nadalje, naj kolikor mogoče malo uporabljajo električno luč, plin, državna prometna sredstva, in tako znižajo državne dohodke in pripravijo denarno stisko. Narodni socialisti bodo rusili moč sedanje vlade s terorjem in bodo tako omehčali vlado, da pokliče socialistične voditelje nazaj. Nato bodo pritiskale komunistične celice in ustanovijo „rdečo vlado v rdeči Avstriji“.

Kancler Schuschnigg o šolski vzgoji. Povodom zborovanja katehetov v Marijinem Celju je govoril tudi kancler dr. Schuschnigg in sicer o avstrijski ideji v šoli. Izvajal je, da sta socializem in narodni socializem izrazito protikatoliška in je zato tudi njuna šola v protikatoliškem duhu. Vlada kljub svojemu katoliškemu značaju ne tirja monopol katoliškega prepričanja. **Kar zahteva od šole, je vzgoja v pravi ljubezni do domovine, do države. Taka vzgoja pa ni mogoča, če ni hkrati versko-moralna in če ne poudarja ljubezni in zvestobe tudi do naroda.** Katoliško prepričanje je ozko zvezano z avstrijsko zgodovino in korenini v ljudstvu. Mi ne oviramo drugih veroizpovedi, želimo pa, da se tudi pretežno katoliške večine v državi ne ovira. Kancler je svoj govor zaključil s pozivom, naj združijo duhovniki versko-moralno vzgojo z vzgojo v zvestobi do lastnega naroda in do države, ker le od takega dela je odvisno, v koliko bo mladina in ljudstvo zverovalo v domovino in v svojo lastno silo.

Manjšinski kongres v Bernu. V ponedeljek je bil v Bernu v Švici otvorjen letošnji manjšinski kongres. Vršil se je tik pred zborovanjem Društva narodov, ker je zavzel stališče k poljskemu predlogu, naj se manjšinsko zaščito raztegne na vse članice Društva narodov. Ta predlog se bo namreč obravnaval kot ena najvažnejših točk v Ženevi. Od usode tega predloga zavisi usoda obstoječih meddržavnih manjšinskih pogodb, pa tudi bodoče zadržanje evropskih manjšin, zlasti onih, ki ne uživajo nobene zaščite tudi ne po mirovni pogodbi. O poteku zborovanja manjšin in o manjšinskih razpravah v okvirju Društva narodov bomo še poročali.

Borba za Posaarje. Pred tedni je govoril Adolf Hitler v Koblencu pred stotisočero množico. Bil je previden in ni prinašal očitkov mednarodni komisiji, ki upravlja posaarsko ozemlje, potrutil se je celo, da najde prijazne besede do Francije in Društva narodov. Izrazil je upanje, da bo z vrnitvijo Posaarja odstranjen vsak spor zaradi meje med Francijo in Nemčijo. — Do Hitlerjevega nastopa sploh ni bilo posaarskega vprašanja, ker je bil slednji Francoz prepričan, da bo nad 98% ljudstva glasovalo za Nemčijo. Do nove Nemčije pa ne morejo odkriti srca ne socialisti in tudi ne

katoliki in še celo ne tisti, ki gledajo januarsko glasovanje z zgolj gospodarskimi očmi. Da bo večina ljudstva za Nemčijo, je nedvomno, vendar bo visok odstotek tistih, ki se bodo izjavili proti Nemčiji, mnogo škodoval ugledu hitlerjanske Nemčije v mednarodnem svetu.

Poljska se je izneverila Franciji. Mednarodno javnost je presenetila vest o tajnem paktu, ki sta ga sklenili Nemčija in Poljska. V tej tajni pogodbi se Nemčija odreka vsem pravicam ozemlja okoli Memela in se izjavi za njegovo združitev s Poljsko, zakar Poljska prizna Nemčiji koridor in Gdinjo. — To vest potrjuje tudi zadržanje Poljske napram pogodbi malih držav ob Baltiku, ki si hočejo medsebojno zjamčiti meje. Nad poljsko nezvestobo je najbolj ogorčena Francija in francosko časopisje ne štedi z ostrimi očitki in celo grožnjami napram Poljski. Nemčija pa si smeji v pest, da je spet enkrat speljala na led francosko diplomacijo.

Pismo v septembru.

Tistemu, ki ne pozna koroških razmer, se bo zdelo neumljivo, da mnogo neprobujenih in nezavednih ljudi slovenskega pokolenja simpatizira z nemškimi narodnimi socialisti. Večje gorostasnosti si pač ne moremo misliti, da mladi ljudje slovenskega rodu in pokolenja, a vzgojeni v tujem, nemškem duhu, vzdignejo v svoji zaslepljenosti orožje proti državi, naščuvani od „voditeljev“, ki jih v odločilnem trenutku zapustijo in zbežijo na varno, prepuščajoč te usodi političnih kaznjencev ali beguncev. Žalostno in hkrati smešno. Ta njihova usoda nas je danes napotila, da podamo nekaj misli o narodni nezavednosti.

Da se je del nezavedne slovenske mladine navzel nemškega in hitlerjanskega duha, so nedvomno vzrok naše nemške šole. Skozi 15 let se je mladi pri vsakem predmetu se je poudarjalo stališče Nemčije, v zgodovini se je poučevala samo predino vzgajalo na podlagi vsenemškega mišljenja, tekost Nemčije, komaj da se je zgodovino Avstrije mimogrede omenilo. Vsak dan se je otrokom zabičevalo, da so Nemci podaniki velike nemške domovine in mladina se je navzela vsenemškega duha, ki se kaže sedaj v hitlerjanskem režimu. O domovinski zvestobi ali avstrijski vzgoji ni bilo govora. Istotako so vsa leta od 1918 naprej vsi časopisi vseh strank brez izjeme zastopali to stališče in poudarjali, da Avstrija brez Nemčije ne more obstati in da je zato priključitev neobhodno potrebna, da pride ta sama po sebi, da Avstrija brez Nemčije ne podvzame ničesar i. dr. Vse to se je globoko vcepilo mladini, da je sedaj res težko da bi postala kar čez noč avstrijska z avstrijsko miselnostjo, kulturo in posebnostjo. Začetki bi morali že davno prej. Že leta 1927 je bil

primeren trenutek, da bi se vpeljala avtoriterna vlada.

Tako so nemške šole iz naše mladine vzgojile dvoživke. Nemške šole so jim pač vcepile nemškega duha, toda pomanjkljivo znanje nemškega jezika. Slovensko ne znajo brati, ker se latinico nezadostno ali sploh ne poučuje. Zato tudi ne razumejo slovenskega pismenega jezika, nemščine pa se priučijo toliko, kolikor je potrebujejo za navadno rabo, toda premalo, da bi jim bila podlaga za nadaljno izobrazbo s pomočjo knjig, časopisov, predavanj. Tako se nešteto krat dogodi, da šoli odrasli fant ne pogleda več nobene knjige, ker mu za tovrstno izobrazbo manjka vsake podlage, doma pa govori itak vse slovensko. Nemška šola je mladini pač vcepila nemškega duha in z njim brezmejno domišljavost in nadutost, predvsem pa zaničevanje zavednega Slovenca in omaloževanje vsega, kar je slovensko. Imajo se za prebrisane in modre in v svoji modrosti hočejo biti bolj nemški, kot so Nemci sami. Julijski vzgled kaže, kam jih je dovela njihova prebrisanost.

Izgubili so narodno zavest, navzeli se tuje, nemške miselnosti, značaj in mišljenje sta ostala slovenska. Iz take protinaravne tvorbe izhajajo slabe duševne in moralne posledice značajev, ki so značilne za mešana plemena raznih ras in ljudstev, kjer se močno razvijajo slabe lastnosti obeh, a dobre izostanejo. Ti zaslepljeni se ne zavedajo, da so le orodje v rokah brezvestnih nemško-nacionalnih voditeljev, ki jim obljubujejo vse mogoče, kar je neizpeljivo. Izbrabljajo jih v svoje koristi, a ko njihove pomoči ne rabijo ali jim je celo nadležna, jih potisnejo v stran, kot se zavrže staro šaro. „Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, er kann gehen!“ Zanimivo je v zadnjih letih, da vstaja v vrstah treznejših Nemcev vedno glasnejši prezir narodnih odpadnikov. Ti pa se slepo lovijo za svojimi voditelji, ne vedoč kam, brez pravih ciljev. Svoj čas so se bojevali za nedeljeno Koroško, danes za Nemčijo. Res ubogi, zapeljani rojaki!

Slovenci smo vedno poudarjali ljubezen do rodne zemlje, materinega jezika, domače grude, domačih šeg, navad, običajev in pesmi. Že škof Slomšek je zapisal besede, da je otrokova vzgoja mogoča le na podlagi maternega jezika. Imeli smo čez letošnje poletje dunajske otroke na počitnicah in ti niso še nikdar slišali o koroških Slovencih. Mnogi od njih so se zanimali za našo govorico in si skrbno zapisovali slovenske besede. Nadvse ljubko je bilo poslušati pri nas 12letno narčarjeno Dunajčanko, ki je že po par tednih pravilno četudi negotovo, izgovarjala kratke slovenske stavke.

Naši nezavedni rojaki naj bi se učili na rajhovcih-priseljencih, kako prezirajo in ignorirajo domači rod, bodisi zaveden ali nezaveden, in kako male spoštujejo tiste, katerim so odkupili po-

PODLISTEK

F. K. Meško:

Njiva.

VI.

Peter je bruhal kri.

Bilo je bridko slovo, težko, težko umiranje.

Mučile so ga telesne bolečine, težila ga je bridka skrb: „Kaj bo z ženo? Kaj bo z otroki? Kako bodo živeli dandanašnji, ko se pravica skriva za durmi, krivica sedi pri mizi! Vse jim vzememo! Berači bodo!“

Umirajoč pa je nenadoma zaprosil: „Marija, odpusti mi tudi ti, kakor mi zdaj, v poslednji uri, odpuščam jaz. Bog ga bo sodil.“

Proti jutru je umrl.

Ko mu je zatislila oči, je Marija stopila k oknu. Čudno tiho ji je bilo v srcu; tako tiho in prazno, da jo je postalo groza te praznote. A ko je v slabotnem jutranjem svitu zagledala skozi okno Matijevo bajto, ji je zavrelo v glavi. V srcu pa ji je zakričalo s tisočeri glasovi.

Stisnila je pesti. Zažugala je tja proti Petkovi hiši in je izrekla polglasno, s stisnjenim, srditim glasom, kar ji je vpilo iz srca: „On ga je umoril!“

Dolgo je stala tako ob oknu, s stisnjenimi pestmi, težko dihačoča, srepo strmeča v Matijev dom.

A polagoma ji je bilo, kakor da jo gladi in boža čez vroče, bolno čelo mehka roka. Polagoma, nežno ji briše izza čela spomin na veliko krivico. In čez srce ji previdno, počasi, počasi gladi mehka roka. Srd briše iz srca, grenko sovraštvo.

In tih glas prosil:

„Marija, odpusti tudi ti, kakor mu jaz...“

Tedaj sta se ji pesti polagoma, polagoma, rahljali. Prsti so se razklenili, odprli, roke so se ji, kakor bi bila izgnila vsa moč iz njih, povesile ob telesu. Glavo je sklonila globoko na težkodihačoče prsi.

Nekaj časa je stala tako, nepremična kakor kip.

Čez čas je sedla na klop ob mizi, sesedla, zrušila se je na klop.

Položila je obe roki na mizo, naslonila glavo na roki in bridko, bridko zaplakala...

VII.

Kakor bi na tistem upala, da jo tako gotoveje obdrži, je dala Korenka kmalu po Petrovi smrti njivo posejati. Ajdo so vsejali. Oral je kakor vsako leto tudi letos Pintarič. Tudi sejati je on, ker Petra ni bilo.

A Matija jo je navzlic temu dobil. Ko je prišla po posebno vestnem trudu zagovornikom, ker Korenka onih dvestoštirideset kron ni mogla plačati, na boben, se nihče ni trgala zanjo. Tako jo je dobil Matija poceni, pod ceno.

S tem mu je bila najsrčnejša želja izpolnjena.

Lahko bi zdaj rekel duši: „Glej, imaš dom, da položiš v svojem glavo k počitku, imaš njivo, ki ti bo rodila pšenico, rž, ajdo in karkoli si poželiš. Bodi zdaj mirna in se veseli!“

A čudno, tega veselja ni bilo od nikoder! Le vedno tuhtanje, le sam nemlr.

V soboto po tistem torku, ko je kupil njivo, se je napotil Matija ob prvi zarji v mesto. Šel je k spovedi, v samostansko cerkev, k patrom.

Računal je tako: „V soboto ni preveč ljudi. Tako ne bo treba predolgo čakati. V nedeljo pa grem

doma k obhajilu. Pa bi bil sam škrat, če bi ljudje vendar govorili, da sem po krivem prisegel in njihovo prigoljufal.“

Dolgo je klečal pri spovednici. Klobuk, ki ga je držal k obrazu, da mu ljudje iz klopi ne bi videli naravnost v lice, je vrtel v roki bolj in bolj nemirno in naglo, čim dalje sta govorila s starim patrom. Bilo je kazno, da se je hudo varal v svojem upu: „K temule staremu pojdem. Ta so tako nekoliko gluhi, najlaže in najhitreje opravim pri njih.“

Ko je vstal, je naglo krenil naravnost proti velikim vratom. Nikamor se ni ozrl, ne na veliki oltar, da bi se vsaj malo in v naglici poklonil Bogu v tabernaklju: ne na noben stranski oltar, da bi tam kratko počastil kakega svetca, kako svetnico; ne na ljudi, kar jih je sedelo in klečalo v klopih, klečalo na tleh ali na stopnicah ob oltarjih. Tudi v lepo izklesani kameniti škropilnik ob velikih vratih ni segel, da bi si omočil prst v blagoslovljeni vodi in bi se poškopil. Šele tik ob vratih, ko je že držal kljuko, se je ozrl za hip gori po cerkvi, gori proti velikemu oltarju. Z mračnim, skoro sovražnim pogledom. Zamahnil je s klobukom, kakor bi se malomarno, v naglici in užaljenosti poslavljajal: „Pa z Bogom! Ne vidiva se več!“

A navzlic temu ni upal in ni mogel pretrgati vseh vezi z Bogom.

Res, nekaj časa ni molil. „Če sem že tako ali tako zavržen, kakor je rekel pater, kaj bom molil!“ A v cerkev je ob nedeljah hodil. Bolj iz strahu pred ljudmi nego iz zvestobe do Boga. „Sicer takoj vsi mislijo: Aha, Boga se boji, grešnik in goljuf! In ljudi ga je sram, ker je po krivem prisegel!“

(Dalje sledi.)

sestva in jih pognali med proletarijat. Rajhovci kot Neinci vedo, da niso prišli na Koroško pomagat Korošcem, kot je o njih svoječasnno pisalo nemško-nacionalno časopisje, marveč da jih izpodrinijo ali ponemčijo. Tod naj bi videli vsi nezavedneži, kako cenno se jim plačujejo njihovo narodno nezavednost, in naj bi sprevideli, da se vse to, kar je enemu narodu lastno, ne more kratko odložiti ali pridobiti. Kf.

DOMAČE NOVICE

Novi stolni kanonik. Prevzv. knezoškofof dr. Adam Hefter je imenoval vodjo Karitassekretarijata za slovenski del škofije č. dr. Rudolfa Blümila za stolnega kanonika. Slovesna inštalacija se vrši v petek, dne 7. t. m. ob 9. uri v stolnici. Odličnemu našemu rojaku najkrevnejše častitamo!

Žihpolje. (Cerkveni shod.) V nedeljo, dne 9. septembra, se vrši na Žihpoljah zadnji letošnji velik cerkveni shod s sledečim sporedom: Na predvečer in v nedeljo od ½6. ure začenši priložnost za sv. spoved. V nedeljo prva sv. maša od ½7. uri, nato pridiga in z blag. sv. maša; potem še ena sv. maša in prihod procesije iz Kaple. Ob 9. uri slavnostna pridiga in slovesna sv. maša. Popoldne ob en četrt na tri kratek nagovor, pete Marijine litanije s sv. blagoslovom. Vsi častilci Marijini so ta dan prav prirčno povabljeni k žihpoljski Materi božji, da sebi in svojim izprosijo po priprošnji Matere božje božjo pomoč v teh težkih časih.

Marija v Trnju pri Železni Kapli. Tudi letos se bo praznik Marijinega rojstva in imena t. j. 8. in 9. septembra obhajal s posebno slovensnostjo. Zjutraj vozi oba dneva posebni romarski vlak iz Sinče vesi 10 minut pred 7. uro zjutraj v Kaplo. Romariji imajo polovično vožnjo. Popoldne vozita iz Kaple dva vlaka. V soboto zvečer je procesija z lučicami v Trnju. Oba dneva se vrši posebna procesija za zadobitev svetoletnega odpustka. Priložnost za spoved je zvečer in zjutraj od 5. ure naprej cel popoldne. Častilci Device Marije v Trnju povabljeni!

Čitatelji, pozor! S prihodnjim novim podlistkom začnemo priobčevati najlepšo in najbolj slovensko povest „Na Poljani“ iz peresa priljubljenega našega pisatelja F. K. Meška. Že vnaprej smo uverjeni, da bo nova povest vsesplošno ugajala, ker ji v slovenski književnosti ni enake po globini in iskrenosti. Tako se hočemo hkrati primerno oddolžiti še pisatelju-duhovniku ob njegovi šestdesetletnici. Uredništvo.

Kako gre avstrijskim hitlerjevcem v Varaždinu? Ljubljanski „Slovenec“ poroča iz Varaždina: Avstrijska Hitlerjeva vojska dobiva vsak dan nov prirastek in znaša že okoli 900 mož. Medtem ko so prvi transporti prihajali takšni, kakor z „fronte“, to je le za silo oskrbljeni, prihajajo sedaj že dobro opravljeni in s težko obloženimi nahrbtniki. Vidi se jim, da so imeli dosti časa za pripravo v begunstvu. Varaždinci, izvzemši žide, so z hitlerjevci prav zadovoljni. Posebno se pohvalijo trgovci in gostilničarji. Saj so v nekaterih trgovinah pokupili vse zaloge srajc — večinoma nosijo sedaj modre srajce s kratkimi rokavi — in drugega perila. Vsako popoldne marširajo dolge kolone „plavosrajčnikov“ proti Dravi na kopanje. Opaziti je, da se radi gredo vojake in da jim imponira uniforma. Tudi nekateri trgovci s čevlji so izpraznili vse stare zaloge in pridno naročajo nove. Čisto razumljivo: bliža se zima in „plava“ (ne rjava) vojska se že resno pripravlja na prezimovanje. V svojem taborišču pridno tešejo postelje, naročili so mnogo odej in tople obleke. Tudi krčmarji so zadovoljni. Ni čuda! Dočim so samevali v posameznih gostilnah zvečer le maloštevilni gostje, je sedaj skoro vsak dan še ob 23. uri v gostilnah živo kakor ob kakšni ljudski veselici. Res je, da ne pijančujejo, ali kdo si ne bi privoščil dobre vinske kapljice, ki je v Varaždinu dobi en liter za en šiling. Vsakodnevno kopanje v Dravi utruji in se prav prileže mal prigrizek in čaša vina. 900 ljudi pa tudi nekaj poje in popije! Nič kaj prijazno ne gledajo avstrijskih beguncev židje. Ko si „plavosrajčniki“ dobro ogledajo izložbo, se ozro, predem vstopijo v trgovino, še na firmo nad vratmi. Kakor na komando se obrnejo, če opazijo, da naslov firme diši po židovskem lastniku. Zato sedaj židje veliko bolj spoštujejo poziv: Spoštuj kruh in jezik naroda, v katerem živiš! Govori jezik našega naroda! Take napise nosijo namreč plakati, ki so jih drugi Varaždinci nalepili po vseh lokalih, da tako žide prisilijo, da opustijo švabčarenje. Kdo financira begunce, bo marsikdo vprašal. Od njih ne boste dobili točnega odgovora. Ve se le, da ima vodstvo denar, da vse življenske potreb-

ščine sproti plačuje, in da imajo tudi posamezniki denar.

Na celovški obrtni razstavi. Četrtrič že je celovško olepševalno društvo v zadnjem avgustovem tednu priredilo obrtno razstavo s takozvanim „Herbstfestom“. Letošnja razstava je takozvan v znamenju stanovske misli in „modrega orla“, t. j. gibanja za omiljenje brezposelnosti. Prireditelj je otvoril v soboto 15. p. m. celovški vladni komisar Wolf in še isti dan jo je posetilo do 10.000 ljudi. V pondeljek je prispel tudi zvezni prezident Miklas, ki se je o tej že udomačeni prireditvi dokaj laskavo izrazil. Firme, ki so razstavljale, so bili večinoma celovške, med njimi sta imeli poseben oddelek tudi kmetijska zbornica in zveza kmetijskih zadrug. Razmeroma velik prostor je bil odkazan zabavališču, kjer se je v večernih urah kar trlo ljudstva. Nastopali so tudi kubanski kozaki in kazali svojo jahaško umetnost. Kljub slabemu vremenu je prireditev uspela, najbolj veseli so je bili seve gostilničarji in kavarnarji, ki so prišli menda najbolj na račun. Ne da se pa obrtna razstava primerjati nikakor z ljubljanskim velesojom, ki postaja izrednega gospodarskega in kulturnega pomena za vso državo in celo že za mednarodno gospodarstvo. O njem pa poročamo v eni prihodnjih številkih.

Bilčovs. (Kako nam gre.) Saj je stara navada, da povpraša prijatelj prijatelja, ko se snideta: Kako ti gre? In nato si razkrijeta svoje težave in tudi svoje veselje. Tako je tudi z nami. Od časa do časa si pač radi v našem listu „Koroškem Slovincu“ povemo, kako nam gre, da tako obdržimo med seboj tisto bratsko vez, katera nam je v današnjih težkih dneh potrebna. Radi prebiramo razne novice in pojasnila v našem listu, saj nam je ta edini vodnik, ki nam v dnevih zmešnjav kaže pravo smer. Vse je bilo v zadnjem času razburjeno in je vrgibalo, kam in kako. Mi smo ostali mirni, nismo se vmešavali v protidržavne izgrede in ravno ta naš list, od gotovih krogov tako osvražen, kateremu se je podtikavalo že leta in leta, da nas ščuja proti državi, ta list je bil tisti, ki je držal skupaj naše vrste v boju za naše narodne pravice in v resnici nikdar ni ščuval proti državi oblasti, kot so to storili naši sosedi Nemci in tudi naši odjadniki. Naša zavedna občina je ostala mirna, ker se je ravnala po navodilih našega lista. Našili ljudi ni bilo treba aretirati in loviti, ker Slovenec ni nevaren državi. En sam privandranec iz Dunaja je moral v zapor, ker je šel z orožjem proti svoji domovini, pa ta je bil Nemeč. Upamo, da na merodajnih mestih vendar enkrat spoznajo, da zaslužimo mi Slovenci več pravic, kot se jih je nam do danes merilo. Naša mladina je v šoli oropana vsakega pouka v maternem jeziku in kadar smo to zahtevali, smo bili v nemških očeh iredentisti. Danes pa lahko rečemo, da so ravno tisti, ki so se našim pravičnim zahtevam trdovratno upirali stali blizu onih, ki so se uprli državi oblasti z orožjem v roki. Zbiralo se je pri nas ljudi vseh mogočnih strank in struj pod krinko domovinizvestih „Heimattreue“, kar pa je bilo slovenskega, se je denunciralo kot protidržaven element. Danes lahko rečemo in nam mora vsak priznati, da smo Slovenci ostali bolj državi zvesti, kot vsi voditelji domovinizvestih. Da pa hočemo še naprej ostati Slovenci in se v okvirju postave boriti za naše pravice, nam nikdo ne more šteti v zlo. Zvesti hočemo ostati državi oblasti, zvesti pa tudi svojemu narodu.

Celovec. (Razno.) 25. avgusta je zboroval v Celovcu koroški Landbund. Na zborovanju je poročal inž. Schumy o razkriti aferi Winkler—Habicht ter je obdolžil vodstvo avstrijskega Landbunda krivde radikalizacije landbudovskih pristašev. Le-to je krivo, da so se koroški landbundovci udeležili vstaje z orožjem v roki. Ugotovil je, da vodstvo koroškega Landbunda ni v nikaki zvezi z Winklerjevo izdajo. Zborovalci so odobrili Schumyjevo politiko. (Vprašanje je le, koliko pristašev še ostane za Schumyjem in njegovimi. Pa ne, da bi ostalo vodstvo brez armade!? Op. ur.) Novimenu vladni komisar Scheichelbauer je poročal vladi o načinu, kako si zamišlja svoje delovanje. Posvetiti hoče vso pozornost gozdarskim in rudarskim podjetjem v labudski dolini, lesnim tovarnam in papirnicam v šentvidski okolici, poljedelskim podjetjem v spodnjem delu dežele, pa tudi hotelom in avto-podjetjem, usnjarnam i. dr. Tozadevni zakon mu daje v roko ostro orožje in gre mu predvsem za to, da bo vodstvo raznih podjetij strogo avstrijskega duha.

Bilčovs. (Najdena mrtva.) Dne 25. p. m. so kmetje iz Moščenice našli v logu pri Dravi pod neko smreko mrtvo neznanu žensko. Orožniki, ki so prišli na lice mesta, so dognali, da ni nikjer

ranjena in torej tudi sum o kakem umoru ni upravičen. Prepeljali so truplo v Bilčovs, kjer je bila v nedejo 26. p. m. ob lepi udeležbi ljudstva pokopana. Kot se je še moglo dognati, je bila imenovana beračica, ki je prosila vbogajme po hišah in je govorila slovensko narečje, kot se govori v celovški okolici. Gotovo se je pri Dravi v logu izgubila in je vsled oslabeledosti nastopila srčna kap. Mir ji bodi!

Korte. (Župnik Ivan Nagel †) Korte so osirotele; zgubile so svojega očeta. V torek 28. avg. ponoči je mirno preminul č. g. Ivan Nagel, vpokojeni župnik in dušni pastir tilih Kort. Č. g. Nagel je bil znan širom Koroške. Rojen 1861 na Spod. Štajerskem je bil posvečen v mašnika 1885 in je služboval najprej v zagrebški nadškofiji, l. 1896 je prestopil v krško, bil najprej kaplan v Šmihelu ob Pliberku, leto navrh je postal provizor v Selah in kmalu nato župnik istotam. Kot župnik je pastiroval tudi v Lipi, na Obirskem, v Št. Ilju in Apačah, kjer je l. 1930 stopil v pokoj in se naselil v Kortah. Povsod so ga ljudje imeli radi. Saj je bil pa tudi tako skromen in ponižen, nadvse radodaren in gostoljuben, vedno vesel in dobrodušen, pobožen in skrben za cerkev. Prihodnje leto bi obhajal zlato mašo, katere se je zelo veselil in je povabil na njo kot pridigarja prevzv. ljubljanskega škofa, našega rojaka dr. Rožmana, a Bog ga je odpoklical že zdaj. Nenadno so mu začele pešati moči, v petek prej je že z največjo težavo maševal, zvečer se vlegel in ne več vstal. Na korško žegnanje v nedelju mu je podelil domači župnik sv. zakramente, dva dni navrh pa je izdihnil. Kljub slabemu vremenu se je v četrtek zbralo k pogrebu lepo število domačih in sosednjih faranov. Č. g. dekan Šenk iz Št. Jakoba je s šestimi sobrti opravil pogrebne obrede, v slovo sta mu govorila šmarješki župnik Trabesinger v cerkvi in domači župnik Zupan ob grobu, kapelski pevci pa so mu peli žalostinke. Tako počiva na majhnem korškem pokopališču že pet duhovnikov. Seveda si želijo dobri Korčani v svojo lepo cerkev naslednika blaženiu Ivanu Naglu.

Drobiž. 14. septembra se prične na gradu v Osolah dvadnevni tečaj za moške voditelje katoliške akcije. Udeležbo se priporoča vsem, katerim je kakorkoli poverjeno vzgojno delo med moško mladino. — Celovški Heuplatz je prekrščen in se sedaj imenuje trg kanclerja Dollfussa. — 24. avgusta zvečer so čutili v okolici Železne Kaple lahak potres. — Morilec celovškega vinotrčca Amplatza se je sodil sam. Vrgel se je v bližini Gradca pod vlak. — Dva neznanca sta hotela oropati posestnika Plečernika na Gruči pri Rudi. Posestnik se je jima pod pretvezo, da gre po denar, odtegnil, nato pa sta od gospodinje izsilila 20 šil. — Na cesti Železna Kapla-Bela sta se na motornem kolesu ponesrečila dva Gradčana. Trčila sta v nek francoski avto. — V bližini Lobnika pri Železni Kapli so našli truplo turista Franca Arnolda z Dunaja, ki se ga je pogrešalo že par tednov. — V četrtek 30. p. m. je položil v Celovcu slovesne obljube kapucinskega reda šentjakobski rojak dr. Dominik Noč. Priči sta bila vikar o. Valerijan in o. Tomaž.

NAŠA PROSVETA

9. septembra v Št. Jakob! Slovenska požarna bramba slavi ta dan svojo petdesetletnico. Dopoldne od 9. uri sv. maša za rajne člane, nato poklonitev venca pred spomenikom padlih vojakov. Popoldne ob 2. uri na dvorišču Cvitarjeve gostilne slavnostno zborovanje s petjem, deklamacijo, tajnikovim govorom o bramhini zgodovini, slavnostnim govorom, izročitvijo diplom častnim članom, defilacijo brambe in gasilsko vajo. Nato veselica. Ob slabem vremenu isti spored v dvorani istotam. Vabi načelstvo.

9. t. m. na Radiše! V drugi septemberski nedelji slavi radiško kat. slov. izobraž. društvo jubilej svoje tridesetletnice. (Ob slabem vremenu se ta preloži na 23. septembra 1934.) Dopoldne je ob 8. uri slovesna sv. maša, nato poklon na grobovih umrlih članov društva. Popoldne ob 3. uri pred cerkvijo sprejem in pozdrav dobrodošlih, pobračimska pesem, poročilo o društveni zgodovini, slavnostni govor, igra o izgubljenem sinu, katero je spisal naš Andrej Šuster-Drabosnjak; poet in kmet, ki je živel pred sto leti blizu Vrbskega jezera. Igra se prvič na Koroškem. Nato deklamacije, recitacija ob sliki pokojnega ustanovitelja društva, č. Val. Lakner-ja, izročitev diplom častnim članom odbora in petje moškega zbora. S primernim, pestrim sporedom se hoče društvo oddolžiti spomenu svojega ustanovitelja in vseh prvih članov, naj-

ti jim besedo zahvale tridesetletne slov. šole in končno z igro, kakor v sledečih točkah dokazati sadove svojega dela.

Cvetje iz domačih in tujih logov. Mohorjeva družba v Celju si je nadela livaležno nalogo, da pripravi v ceni in ročni izdaji vsa ona dela slovenskih in tudi drugih pisateljev, ki jih mora poznati vsak Slovenec, ki nosi svoje ime s častjo in da nekaj na resnično izobrazbo. Kot prvi zvezek Cvetja je izšel izbor Gregorčičevih pesmi, ki ga je priredil znani slovenski pisatelj dr. Ivan Pregelj ter mu dodal izčrpen uvod, v katerem nas seznanja s pesnikovim življenjem in delom. Izdaja diha resnost in skrbnost v zamisli in pripravi in je za majhno ceno 9 din. za ude in 12 din. za neude dostopna vsem. — Drugi zvezek prinaša znamenitega Levstikovega Martina Krpana, to tako pristno domačo, po besedi in snovi tako našo povest. To delo mora imeti vsaka slovenska hiša, ker je pravi vir ljudske umetnosti in resnične modrosti. Broširan izvod stane za ude 3, za neude 4 din., v platno vezan 9, za neude 12 din.

GOSPODARSKI VESTNIK

Pri spravljanju krompirja.

Letos je ponekod mnogo krompirja in zato je prav, da posvetimo spravljanju krompirja največjo pažnjo, posebno pri blagu, ki je namenjeno za prodajo. Že na polju krompir preberimo vsaj na 3 vrste, in sicer na ono, ki je namenjena prodaji, na semensko blago in pa na krompir za domačo uporabo. Krompir za prodajo mora biti debel ter ne sme vsebovati gomoljev, manjših od gosjega jajca. Samobesbi je umevno, da mora biti krompir zdrav, nenasečen ali pa nagrizen. Kupci tudi radi ugovarjajo krompirju, ki je zaradi naknadnega dežja ponovno rastlel in ima izrastke. Za seme vzemimo krompir, ki je popolnoma dozorel. Le čó je bil krompir bolan, to je, da je mnogo grmov zaostalo v rasti in je bilo listje zvito in kodravo, ne vzemimo semena od teh grmov, a od drugih pa pred popolnim zorenjem, dokler je še zelišče zeleno. Semenski krompir mora biti seve zdrav in mora imeti dobro razvita očesa. Vse drugo od pridelka je za domačo uporabo.

Pred spravljanjem krompirja v klet, se mora krompir dobro osušiti. Najbolje je, ako ga razgrnemo na suhem kraju, n. pr. na podu ali pod streho, ter ga pustimo tam 2 do 3 tedne. Šele potem ga vkletimo. V klet moramo paziti posebno na zračenje in za to je najbolj pravišen sledeči način:

Pod kupom krompirja se napravi kanalizacija, ki neprestano in avtomatično dovaja med krompir prepotrebni suhi in hladni zrak. Znano je, da je topli zrak lažji od hladnega in zato uhaja med krompirjem segreti zrak pod strop kleti. Priprava je preprosta in ne stane skoraj nič. Če je klet ozka, položimo v sredi po tleh, podolgem (po možnosti v smeri od vrat proti oknu) drug poleg drugega in kakih 20 cm drug od drugega uddaljena po dva, 10 do 20 cm v premeru debela bruna, preko njih pa položimo desko, ki jo nanje pribijemo s par žebelji, da se v pričetku stresanja krompirja v klet ne premika ali celo zdrsne z njih. Bruna naj bosta grčava, ker med grčami po vsej dolžini lahko uhaja svež zrak pod kup. Ako je klet široka, potem je dobro, ako napravimo dva ali celo več dovajalnih zračnih kanalov. Ako še poskrbimo, da more kozi odprta vrata prihajati svež, skozi okno pa odhajati izrabljen zrak, potem ne čakajmo škodljivega dežja, pač pa pridno izkoriščajmo suho in sončno vreme in ne bomo se kesali. V suhilih in vročih dneh naj se hiti s spravljanjem krompirja, ker je tudi za rastlinske bolezni najboljši zdravnik sonce, a največji sovražnik vlaga. V vlagi vkleten krompir pa se čisto zaduši in namesto težko pričakovanega pridelka imamo čisto komaj nekaj voz — gnoja.

Še je več takih in sličnih izkušenj in treba bo na dan z njimi!

Dober sadjevec. Jabolčnika letos ne bo mnogo, več pa bo hruševca. Z ozirom na splošno pičlo sadno letino lahko računamo, da bo šel dober sad-

javec v denar. Pomnite, sadjarji, da je trpežen, čist in dober sadjevec le iz poznega, kislega in trpklega sadja. Tako sadje ima vse lastnosti za dober sadni mošt: zadosti sladkorja, zadosti kisline, zadosti tanina in buketnih snovi, vrhutega pa tudi ni podvrženo črnavosti. V sadni mošt, ki ga hočemo shraniti in pozneje prodati, neprešamo sladkili hrušk in ne sladkih jabolok, nobenega črvicega sadu, pa tudi nobenega sadja, ki je zrelo pred Malo Gospojnico, t. j. 8. septembra. Rano sadje, pobirki in podobno je za mošt, ki ga spijemo še pozimi doma; tudi mešanje ranega in poznega sadjevca se slabo izplača. Poleg primerne sadja in prave zrelosti je posebno potrebna snaga. To besedo bi trikrat podčrtali, tako važna je za dobro pijačo. Umazano sadje je treba oprati, črvice in nagnilo izrezati. Snaga je potrebna tudi pri mletju, prešanju in pa pri posodi. Sodi niso nikdar dovolj čisti, pa tudi klet mora biti snažna in zračna kot naša soba. Mala zanikrnost, velika napaka. Jabolčnik se raje očisti, če mu primešamo nekoliko prav trpklega hruševca, hruševca pa zopet ni mlečen, če mu dodamo nekaj prav kislega jabolčnika, magari iz samih lesnik. Sladko sadje, posebno hruške, pa spada v sušilnico. J. G.

O vkuhavanju sadja. Naše gospodinje vse premalo še cenijo dobroto vkuhanega sadja, ki je kot pridatek k jedi v zimskih in vigrednih mesecih izborno okrepčilo za vsakogar. Kako naj se sadje vkuhava? Sadje se vloži celo ali razrezano ali zmečkano v steklene kozarce, ki se dobro zaprejo. Vrh sadja nalijemo vode, v kateri smo razstopili na vsak liter 200 do 600 gramov sladkorja. Tako zaprte kozarce postavimo v lonc ali v poseben aparat, v katerega nalijemo vode, nekoliko manj, kakor so kozarci visoki. Nato pokrijemo lonc s pokrovom in postavimo na ogenj. Ko doseže temperatura vode v loncu 80 stopinj, pustimo kozarce v vodi pol ure. Obenem pa skrbimo, da voda v loncu ne preseže gori imenovane toplote. Pol ure trajajoča temperatura 80 stopinj zamori v sadju vse glivice, ki bi drugače sadje pokvarile. Nato vzamemo kozarce iz lonca in jih pokrijemo s pokrovi, ki naj imajo obroček iz gumija. Tako konzervirano sadje se drži leta in leta, ne da bi se pokvarilo.

Ali naj sejem staro rž, še vprašuje letos marsikak gospodar. Stokovnjaki pravijo, da obdrži rž kaljivost dve leti, pšenica in oves tri, lan, leča, konoplje, bob, grahorca pa 4 do 5 let. Vsekakor pa moramo biti previdni in je dobro, če rž na kaljivost prej preizkusimo. Med dve vlažni laneni krpi denemo 100 zrn ter jih položimo na kakem toplom kraju v vlažen glen ali pesek in štejemo, koliko jih v 10 dneh kali. Če vsaj do šestega dne vzkali 70 zrn, je rž uporabna za seme. Sejati jo moramo seveda gosteje. Rž z manjšo kot 70% kaljivostjo pa je boljše zamenjati z letošnjo.

Nova uredba o zaščiti kmeta v Jugoslaviji. Že v novembru lanskega leta je izšla v Jugoslaviji uredba o varstvu kmeta, v avgustu letošnjega leta pa je izšla nova, ki se v marsičem razlikuje od stare. V glavnem določa, da kmetje lahko odplačajo svoje dolgove tekom 12 let. Obresti plačujejo kmetje denarnim zavodom največ po 6, zasebnikom po 3,5 proc. Vsi drugi tozadevni dogovori so neveljavni. V to novo uredbu ne spadajo dolгови do 500 din. Kmetje svoje dolgove lahko tudi prej plačajo, a jim upniki ne znižajo za to za vsako skrajšano leto njihovega dolga za 2 proc., kar je vsebovala dosedanja odredba. Če kmet letnega obroka ne plača, ima upnik sedaj pravico, da zahteva zanj prisilno plačilo. Kdor pa plača tri zaporedne obroke šele po prisilni eksekuciji, izgubi ugodnosti zaščitne uredbe.

Beljaški trg. Zelnje 30, karfijol 1.20, repa 40, kumare 20, čebula 40, buče 20, krompir 12—15, namizna jabolka in hruške 1.—, sadje za vkuhavanje 40—50, goveje meso 2—2.60, telečje 1.60—2.80, prekajeno 2.20—3.20, svinjsko 1.60—2.40, orehi 1.20, marelice 2.—, aprikoze 1.60, češplje 60, sirovo maslo 3.80, strd 4.—, kokoši stare 2.60, race 3.50 šil.

RAZNE VESTI

Kaj pravijo Čehi o Solnogradu. Češke „Lidove Noviny“ prinašajo v eni zadnjih številkih krajšo razpravo o Solnogradu, glavnem mestu istoimenske dežele. Med drugim se v razpravi bere sledeče: Če človek ne bi slišal v Solnogradu toliko nemščine, bi mislil, da je kje v Moskvi. Tako pestra je namreč slika gostov, ki so se udeleževali slavnostnih prireditev. Tam sedi sprednji vrsti slavnostnega prostora mož v kratkih, usnjatih hlačah

in golimi koleni, ob njem dve starejši dami v tirolskih „dečvah“. Kar spregovori mož z golimi koleni, a ne nemško, marveč angleško in dami v tirolskih dečvah mu živahno pritrjuje. Ta pristna tirolska obleka pa ni v navadi samo med gosti, marveč jo nosijo tudi najznamenitejši igralci in igralki... Nikjer v Avstriji ne najdeš v tem času toliko tujcev kot baš tukaj. Polovica jih je nedvomno Angležev, za njimi pa pridejo takoj Čehi.

Čuden samoumor. Na daljni Floridi je neki brezposelni delavec storil svojemu življenju nekam čuden konec. Skočil je v sršenovo gnezdo in razjarjene žuželke so ga tako opikale, da je tekom par minut umrl v strašnih bolečinah.

Marijin narod. V znanem poljskem svetišču Czenstochovu se je vršila na Veliki Šmaren mogočna verska narodna slovesnost, katere se je udeležilo nad 100.000 romarjev. Francoski katoličani so poklonili Poljakom novo relikvijo iz zapuščine sv. Terezije, ki so jo ti navedenega dne slovesno shranili na čudežni podobi czenstochovske Matere božje. Ob tej priliki se je darovala posebna sv. maša za blagor poljske republike, kateri je prisostvovalo tudi več tisoč Poljakov iz inozemstva. Slovesno sv. mašo je daroval poljski kardinal dr. Hlond.

Čuden način ločitve zakona v Afriki. Neki misionar je pripovedoval o čudnem načinu ločitve zakona pri nekem afriškem plemenu. Če se hoče zamorec ločiti od svoje žene, ne gre k advokatu ali sodišču, marveč opravi sam. Njegova žena mora spričo vseh prebivalcev v vasi splezati na palmo in obsedeti med vejami. Mož pa mora palmo tako dolgo tresti, da pade žena z nje. Če se mu to posreči, je ločen, če ne, mora še naprej živeti z njo.

Ločena žena ni zavidanja vredna, ker se ne sme več poročiti in jo često prodajo kot sužnjo.

Največji bogataš na svetu je vladar v indskem Hajderabadu. V kleti ene izmed njegovih palač leži zlat zaklad v vrednosti 50 milijonov funtov šterlingov. Ima nadalje nešteto dragocenih kamnov. Nad tri leta so jih popisovali in cenili posebni, iz Amerike za to poklicani izvedenci. Njegova posestva prinašajo letno nad milijon šterlingov dobička in poleg tega dobiva še kot vladar pol milijona funtov kot plačo. Ima 600 žen in to število letno narašča. Njegovi podložniki mu vsako leto ponudbe, ker bi to pomenilo javno poguhjanje. Ženopodoba, ker bi to pomenilo javno poguhjanje. Žene dobijo stanovanje in služkinje, svojega soproga pa navadno ne vidijo. Od svojih ogromnih zakladov pa ima le malo, stanuje v najmanjši izmed svojih palač in se vozi z neznatnem avtu.

Psičke namesto otrok. Najnovejša je, da kradejo ameriški banditi v zadnjem času ne več otroke, marveč psičke milijarderjev. Uverjeni so, da bodo milijarderji radi žrtvovali tudi večje zneske, da rešijo svoje ljubljence. Daleč gre ljubezen teh milijarderjev do njihovih psov. Tako je imela umrla hči starega Rockefellerja več psičkov-pekinézov. Na vrtu Rockefellerjeve palače so imeli svojo malo hišico, dobivali so najboljšo hrano in če je kateri izmed njih zbolel, so takoj poklicali najboljšega živinozdravnika. Ko pa je poginil, je prišel v posebno pasjo grobnico. O drugi bogatašnji se pripoveduje, da je sama stradala, jedla dnevno le dve čebuli in spala na golih tleh, se vozila s priberačnim denarjem, samo da ji za njene potrebe ni bilo treba izdajati lastnega. Njenemu psu pa se je godilo kar najbolje in je stalno dobival sveže meso, pozimi pa je nosil toplejšo obleko kot njegova gospodarica. Drugi dolarski kralj je imel psa, ki edini je smel stopiti v njegovo zasebno pisarno. Pes je bil dresiran tako, da je sedel poleg gospodarja in mu je ta glasno prebiral pisma, časopise i, dr. Pri težjih vprašanjih je govoril s psom, pa ta mu je najbrže ostal odgovor dolžan. — Vsekakor znajo biti banditski računi s psi dobri in s človeškega stališča nitj jako gorostasni.

Najboljši motor. Vse do smrti ne preste naše srce tolči niti za trenutek. Posamezni udarec je krajši od sekunde. V uri napravi srce okoli 5000 utripov. V 60 letih je utripov skupno 2 milijardi, 629 milijonov in 800 tisoč. In koliko je treba za ta zborni motor kuriva, lahko razbereš iz druge notice.

Listnica uredništva. Drjo. Hvala! Uredili potrebno. — Č. d. K. in bog. K. Sprejeli o istem že preje dva prispevka, zato brez zamere! — H. M. Zadevo nenavadno okrožnice smo oddali pristojnemu mestu. — O. J. Glavnega dobitka nisi zadel. Hvala za pismo! — Našim dopisnikom: Želimo še živahnejšega sotrudištva iz vseh krajev. Ne bo brez nagrade!